

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tujje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

V opozicijo.

Nemška iredenta je zmagala. Ponosna habsburška monarhija je pred Schönererjem in pred Wolfom žalostno kapitulirala in nemške obstrukcijske stranke dobe za svoje s pruskimi markami plačano veleizdajsko gibanje, za svoje proti dinastiji in državi naperjene revolte bogato nagrado v obliki strogo nemškega uradniškega ministrstva.

Imenovanje novega ministrstva še ni razglašeno. To se zgodi jutri. Ali oficijozni listi so že obrnili plašč po novem vetru in iz vsega, kar je videti, izhaja jasno, da vleče novi veter na tisto stran, koder stoji nemška opozicija, da pride na krmilo ministrstvo, ki ima nalogo, razgnati parlamentarno desnico in omogočiti, da dobe nemške stranke oblast v roke.

V nemškem taboru oznanjajo trombe veselo novico, da je prišel čas, ko nemške stranke odlože obstrukcijsko orožje in se vsedejo za bogato obloženo mizo. Od „N. Fr. Presse“ pa do „Ostd. Rundschau“ je vse nemško časopisje jedino, da je dobojevana bitka, in da je dosežena popolna zmaga.

In Nemci imajo prav, če se veselo, zakaj naznanjeno brezpogojno razveljavljenje jezikovnih naredeb priča jasno, da so zmagali, in da hoče država pred njimi kapitulirati.

Uradniško ministrstvo je koncesija Nemcem in dokaz, da so na odločilnih mestih sklenili, pritisniti slovanske narode ob zid in vladati po nemškem binkoštnem programu, čigar uveljavljenje se začne s preklicem jezikovnih naredeb s krvavim ponižanjem češkega naroda. S tem je že povedano, kako stališče zavzame proti temu ministrstvu slovanske stranke. Stališče ne more biti drugo, kakor brezobzirna opozicija.

To uradniško ministrstvo ne bo drugzega kakor izvršilni organ nemških strank, ki so včeraj še tirali najskrajnejšo obstrukcijo, to ministrstvo je na sebi negacija parlamentarizma in negacija načela narodne

ravnopravnosti in zato je dolžnost slovanskih strank, da temu ministrstvu ničesar ne dovolijo in da to ministrstvo pri prvi priliki, pri prvem glasovanju strmoglavi.

Hoteč preslepiti javno mnenje v slovanskih krogih, oznanja se z veliko vsiljivostjo, da bo uradniško ministrstvo nevtralna vlada. Lepa nevtralnost, ki se koj prvi dan pokaže s tem, da dobé slovanski poslanci z bičem po obrazu, ki se pokaže z razveljavljenjem jezikovnih naredeb, s proklamacijo načela, da je Nemcem v tej državi „selbstverständlich“ sojena uloga kladiiva, Slovanom pa uloga nakovala!

Claryjev kabinet, pri čegar rojstvu igrajo grof Goluchowski, Chlumecy in baron Osvald Thun glavno ulogo, bo ministrstvo nemških obstrukcijskih strank in nikakor ne nevtralna vlada, in naj se še tolikrat v oficijoznih listih proglašajo za ministrstvo Nj. Veličanstva. Cesar ima pravico izbrati si ministre kakršne hoče, parlament pa ima ravno tako pravico, pobijati njegove ministre z vso odločnostjo in brezobzirnostjo, in to se tudi zgodi.

Z imenovanjem uradniškega ministrstva, ki naj gladi pot novi koaliciji, v kateri naj bodo poleg Nemcev tudi Poljaki in nemški kléricali, udari za desnico kritična ura. Zdaj se izkaže njena solidarnost. Doslej nimamo vzroka dvomiti, da bi ta solidarnost te velike skušnje ne prestala. Ali mogoče je vse, mogoče je tudi, da se „vladi Nj. Veličanstva“ posreči razdreti desnico in ustvariti novo večino. Mir v državi s tem še ne bo dosežen. Slovenci ostanemo solidarni s Čehi tudi v tem slučaju in kar so znali Nemci, to bodo znali tudi združeni Čehi in Jugoslovani.

V Ljubljani, 2. oktobra. Kriza.

Levica triumfira. Jezikovne naredbe se prav gotovo opravijo. To je obljubil zastopnikom opozicije sam cesar, in vsi listi smatrajo zmago obstrukcije za popolno. Levičarji menijo, da so se zopet približali državnim loncem, in razni opozicionalci si že delajo nade, da postanejo prej ali slej

ministri. Kapitulacija pred obstrukcijo je očitvidna in veselé se je zlasti nemški liberalci, akoravno trpi radi te kapitulacije državna avtoriteta, in akoravno se je ustvaril politično jako nemoralen preudic. Potem uspehu opozicionalne manjšine se mora soditi, da v Avstriji ne vlada parlamentarna večina in njeno ministrstvo, nego razgrajajoča in nelojalna opozicija. To si treba zapomniti. Schönererjanci se delajo, kakor bi nameravali tudi bodočemu uradniškemu ministrstvu delati zapreke. Toda njihove grožnje so neresne, in obstrukcije sami itak ne morejo delati, ako bi jo tudi resnično nameravali, ker jih je za to mnogo premalo. Kar se tiče desnice, treba konstatirati, da je solidarna in složna. Seveda je v nji tudi nekaj takih mož, ki bi radi propagirali idejo za novo koalicijo. Na čelu teh mož stoji zopet stari spletkar Madejski. No, moči nimajo ti osamljeni spletkarji doslej še nobene in ukloniti se morajo večini. „Information“ piše: Desnica je docela trdna, posamezne skupine so med seboj popolnoma solidarne, in desnica bo, ko se snide zopet državni zbor, ne da bi pozabila svoje dolžnosti napram državi, porabila svojo moč in svoje pravice kot parlamentarna večina. Nadalje piše „Inform.“: Sodi se, da nastopi svoje poslovanje novo ministrstvo do torka. Imelo bode povsem značaj prehodnjega ministrstva ter bo — kakor ministrstvo Kielmanseggovo — sestavljeno deloma iz ministrov, deloma iz „vodij“. Ministrstvo bo začelo s tem, da bode odgodeni državni zbor zaključilo, s čimer se odpravi vsa obstrukcionistična navlaka, vse obtožnice, interpelacije itd. Znova se skliče državni zbor med 13. in 20. oktobrom. Prej pa se odpravijo Gautscheve jezikovne naredbe, a se nadomesté vsaj dotlej, da se sklone jezikovni zakon, z jezikovnimi naredbami iz l. 1880, 1888 in 1890, ki so zvezane z imeni Stremayerja, Pražaka in Schönborna. Ministrstvo bo zahtevalo najprej, da se dovrše delegacijske volitve ter bode morda samo predložilo jezikovni zakon ali pa bode pozvalo stranke, da sodelujejo pri ustvarjanju takega

zakona. Zasedanje bo kratko ter se nekako dva tedna po začetku radi zasedanja delegacij prekine. Ko dovrše delegacije svojo nalogo, se snide državni zbor znova ter ostane skupaj nekako do Božiča. Okoli novega leta bode ministrstvo svoj pensum dogotovilo in potem se poskusi, ustvariti ministrstvo večine. Češki listi naznanjajo, da začno njihovi poslanci proti novi vladi takoj opozicijo, ker to zahtevajo tudi njihovi volilci. Kjer pa so Čehi, tam ne sme manjkati tudi Slovencev.

Socialna demokracija in jezikovno vprašanje.

Shod avstrijske socialne demokracije v Brnu se je baval v prvi vrsti tudi z jezikovnim vprašanjem ter sprejel večjo resolucijo, s katero zameta nemščino kot državni jezik ter proklamira svečano jezike vseh avstrijskih narodov za enakopravne. Ta sklep socialne demokracije je velevažen. Z njim je spodbito vodstvo dunajskih Adlerjev, ki so stali v jezikovnem vprašanju malone na stališču nemških levičarjev. Sklep socialnih demokratov je približal njihovo stranko stališču desnice. In to je pozdraviti. Dunajski socialni demokrati poslej ne bodo smeli več podpirati v jezikovnem oziru nemških levičarjev, ki smatrajo slovanske jezike za manj vredne kakor nemščino, ki naj bi bila oficijalni avstrijski državni jezik. Slovanske stranke so vsled brnskega sklepa pridobile v socialnih demokratih sobojevnike proti nemškemu drž. jeziku, ki je ena glavnih zahtev obstrukcionistov, in to precej velike vrednosti. Obžalovati je, da socialna demokracija kot mednarodna stranka že doslej ni zavzemala tega stališča, ki je v Avstriji edino pravično in možno.

Ogrski državni zbor.

28. septembra se je sestel ogrski državni zbor. Finančni minister Lukacs bode imel 2. oktobra svoj ekspozé. Med tem se reši dunajska kriza in potem bode mogel ogrski parlament voliti mirno svoje delegate in kvotno deputacijo. V prvi seji se je pričakoval velik vihar radi Hentzijevega spominka, a veliki sovražnik Hentzija, Eötvös,

LISTEK.

V čakalnici.

Spisal Ivan Mlakar.

Vlak se je bil zamudil za celo uro. Sedeli smo na trdih klopéh in dremali. Vročina je bila strahovita; na vseh obrazih so se svetile potne kaplje. Govoriti se ni ljubilo nikomur. Neka ženska z veliko plavo ruto na glavi je zdaj pa zdaj vzdihnila, težko in skesano, kakor vzdihujejo v cerkvi med pridigo. Časih je zakričal iz kota otrok v naročju svoje matere; zaviti je bil v nekake rjuhe od nog do nosa, kakor ob najhujšem mrazu... Nenadoma so se odprla vrata z velikim truščem in vstopil je čokat človek v dolgemu, obnošenem površniku, na glavi slamnik z izvanredno širokimi krajci. Hodil je s težkimi, hrupnimi koraki in govoril glasno z odkritim, dobrodušnim nasmehom na debelih ustnicah.

„Prezgodaj?... Gotovo! Jaz se peljem odtod vsaki teden in doslej je prihajal vlak redno tri četrt ure prepozno. Danes si je privoščil uro. To je zmirom tako pri nas; če se človek privadi, se ne vznemirja zaradi tega... Dovolite, ali nimate ognja?“

Držal sem v roki ugaslo cigareto; on je pušil smodko ter pihal dim z naporom in nekakim veselim zadoščenjem na vse strani.

„Hvala!“

„Drugče je zelo prijazen kraj. Samo nekoliko počasni so ljudje... to je vse. Ob nedeljah na priliko se ne prične maša nikdar ob šestih, temveč šele ob polu sedmih. Zmirom ob polu sedmih. In ljudje so se navadili in čakajo brez ugovorov pol ure. Pozimi se prestopajo, kakor bi mli proso... Kadar gori, pridejo gasilci za pol ure prepozno; opravili niso še nikoli nič; doslej so pogorele vse hiše, tudi če se je samo v dimniku vnelo; letos je pogorelo sedem kozolcev... Pridejo in gledajo, naposled se napijejo in stepó... Ali Vam je dolgčas?“

Res, grozno mi je bilo dolgčas. Soparni vzduh mi je legel na telo in na dušo. Pustil bi vlak in čakanje pri miru, — toda v vsi okolici ni bilo sprehoda, ne hladne senčice. Dréjje na severnem koncu vasi je bilo majhno in pol posušeno, skoro brez listja. Daleč naokoli so se širili neizmerni travniki z redko, rjavkasto travo. Kolodvor — nizko poslopje od nepobeljene rdeče opeke — je samotaril sredi te žalostne krajine kakor kup ožganega kamenja...

V čakalnici je stopila čudno opravljena ženska. Na ramah je imela prekratko črno pelerino, svetlo in ogoljeno, z zamazanimi čipkami pod vratom. Slamnik, okrašen s širokim trakom obledele roza barve, ji je zdrknil globoko na tilnik, da so se videli redki, že nekoliko osiveli lasje, frizirani z otročjo koketnostjo. V roki je držala bel solnčnik z zlomljenim ročnikom. Sedla je poleg vrat na prazno klop ter ostala tam tiho in nepremično, suho telo visoko zravnano, rokó oprte ob solnčnik.

Človek z ogoljenim površnikom in širokim slamnikom je prišel bližje k meni, potrkal me po rami ter se nagnil k mojemu ušesu, da mi je puhnil v lica oblak tobakovega dima.

„Ali vidite to žensko?... Kuriozna ženska. Pri nas je sploh mnogo kurioznosti... Vsak dan pride trikrat v čakalnico in enkrat ponoči. Četvero vlakov postane namreč na našem kolodvoru; drugi samo vzdihnejo in gredo svoj pot naprej... Vsak dan trikrat pride in enkrat ponoči, — že trideset let...“

„Koga pričakuje?“

„To je zelo nenavadna stvar, skoro smešna; ali kakor sem rekel, pri nas je mnogo kurioznosti... Pred tridesetimi leti, — morda jih je samo petindvajset... jaz govorim precej glasno, toda nič se ne že-

nirajte; ona ne sliši besede, če bi ji kričal v obraz... Ali si morete predstavljati, da je bila ta ženska takrat jako lepa? Čudovito lepa. Meni je pravil dacar o tem; on je bil namreč zaljubljen vanjo in še danes vzdihne, kadar jo vidi.“

Pogledal sem natančneje njen dolgi obraz s špicasto brado in močnimi, košatimi obrvmi, ki so se nad nosom skoro strinjale. Oči so bile zelo mirne, velike, temnosive. Lica so bila preprežena z gubami, čelo pa je ostalo gladko in svetlo. Na vsem obrazu ni bilo ničesar, kar bi moglo koga posebno zanimati, — toda obrazi so v teh zapuščenih pokrajinah vsi tako tihi in brezizrazni.

„Stanuje tam na hribu, — v tisti visoki, polrazpali hiši, ki ste jo gotovo opazili. Takrat je bil okoli lep vrt in ob poslopju se je vil bršljan. Danes vrta ni več, — vrag ga vedi kako je to, in bršljan se je že davno posušil... Živela je kakor kraljčina, dragi moj, brez skrbi, popolen otrok. Njena mati je bila stara ženska, zelo majha in boječa; nosila je zmirom dolgo svileni ruto do petá in na glavi čipkast robec. Gospodar je umrl menda jako zgodaj; dacar ga ni poznal in tudi drugi ljudje ne vedo nič o njem; gotovo je samo, da je ostavil ženi in hčeri mnogo denarja.“

(Konec pri-)

sploh ni prišel v parlament in Kossuth se je zadovoljil s prošnjo, naj bi prišli obe peticiji glede omenjenega spominka kmalu na razpravo. Széll mu je to obljubil. Program vlade za to zasedanje je skromen: proračun, kontingent rekrutov, volitev delegatov in kvotne deputacije, razprava peticij. Za proračun od leta 1900. do leta 1899. mora Széll zahtevati indemiteto in državni zbor mu jo bode gotovo dal. Potem pa meni vlada parlament razpustiti. Volitve se izvrše morda še letos. Baje se z njimi omeji sedanja premoč liberalcev, ki je vladam prenadležna in nevarna.

Vojna v Transvaalu.

Londonski kabinet je poslal vladi v Transvaalu tak ultimatum, katerega Boerci ne bodo sprejeli. Vojna je torej gotova stvar. Angleži hočejo Rhodesovo geslo: „Od Nila do Kapa“ realizirati in zasesti svobodni republiki Transvaal in Oranje, ki sta že danes obdani skoraj od vseh strani od angleške posesti. Angleška vlada je že poslala pomočne čete iz Anglije in Indije v Kapland. Pred enim mesecem pa čete ne dospo do svojega cilja. Ta čas morejo porabiti Boerci, da zasedejo in utrdijo najvažnejše kraje proti Natalu, odkoder bodo vdrle angleške čete. Sodba, ali bodo premagali Angleži ali Boerci, je težka. Boerci so izvršni vojaki ter baje najzibornejši strelci in jezdec. Angleži bodo mogli dosežati uspehe le z veliki svojim številom, v hrabrosti, odpornosti in prebrisanosti pa jih bodo Boerci daleko nadkriljevali. Leta 1880. so Boerci Angleže zaporedoma premagali in lakomni Angleži niso dosegli niti toliko uspeha, da bi se mogli vsaj častno umakniti. Morda doživé tak poraz tudi sedaj. Privoščil jim ga bode ves kulturni svet!

Dopisi.

Z Notranjskega, 1. oktobra. „Edinost“ je prinesla v št. 218. notico „Nemške razglednice na Rakeku“. Ta dopis je zopet jasen dokaz kako budalaste in nepoučene poročevalce ima omenjeni tržaški list. Prav za prav ne velja odgovoriti dopisniku — ne dopisnici, kakor piše „Edinost“ — da pa bode vedelo zavedno slovensko ljudstvo, kaj je sploh na tej stvari, naj bodo sledeče vrstice v pojasnilo. Omenjena gospa da za svoj narod vsako leto večjo svoto denarja, kakor škodčeljni dopisnik v dvajsetih letih. Ona je v svojem okraju za slovenstvo tako prvoboriteljica, kakor gospa Svetčeva za Dolenjsko in podpira družbo sv. Cirila in Metoda ne samo z besedami temveč tudi gmotno. Jaz dobro vem, da ta ugledna slovenska dama ni naročila razglednic s samonemškim napisom, temveč z besedami: Pozdrav z Rakeka. Firma Rudolf Oesterreicher na Dunaju, ki je izdelala naročene karte, more vsak čas to dokazati in jo bode ravno vsled teh razglednic omenjena gospa sodnijski pozvala. Da je toraj napis nemški, ni zakrivila gospa z Rakeka, temveč navedena tvrdka. Jasen dokaz tega je tudi, da je ta za slovenstvo vrlo zaslužna gospa namenila, predno je sploh imela te v oči bodeče karte v rokah, ves dobiček družbi sv. Cirila in Metoda. To je po mojem mnenju tudi vsaj pišle hvale vredno. Kart z naročenim nemškim napisom pa menda še nikdo ni v prid slovenskih društev prodajal. Da tudi na ljubo onim častnikom, ki so slovensko zastavo vrgli v blato, ni tega storila, ve pač vsak narodnjak, ki pozna to ugledno damo, katera se je nota bene jako slabo izrekla o zadržanju posestnika v blato vržene slovenske trobojnice, ko je prišlo do vojaške preiskave. Sploh se pa vidi iz celega dopisa zavist in sovraštvo ter se izpozna prav lahko po besedah poročevalčevih očeta teh nesramnih in nedelikatnih vrstic — kakor ptiča po perju. Ta ptič naj si pogleda svoje krempeljce, naj si trka na prsi in vzdihne: mea culpa! To bi bilo mnogo bolje, kakor slovenske narodne dame po listih napadati. Sapienti sat!

Z Goriškega, 28. septembra. (Učiteljsko vprašanje. — Dr. Tavčarjevo in Hribarjevo častno členstvo „Zaveze“ in slovensko učiteljsko na Goriškem.) Učiteljsko vprašanje v Avstriji sploh, na Goriškem pa še posebej se suče okoli skorjice kruha. Vse prošnje, vse peticije, vsa zborovanja niso pomogla učiteljsvu do zboljšanja gmotnega vprašanja. Prvi uspehi na pr. na Kranjskem so

se pokazali šele potem, ko se je učiteljsvo začelo oklepati stranke, ki je bila najbolj dovzetna za učiteljske zahteve. Na Kranjskem se je pokazalo, da se je doseglo prvo zboljšanje s pomočjo narodne napredne stranke pod vodstvom dr. Tavčarja in njegovih drugov. Ako se učiteljsvo na Kranjskem veseli svojega zboljšanja v približno toliki meri, kakor si ga je želelo, zahvaliti se bodo imeli ravno imenovani stranki. Kdo more torej zameriti kranjskemu učiteljsvu, da se je oklenilo narodno napredne stranke, ter da je predlagalo, da se imenuje dr. Tavčarja in Ivana Hribarja častnima članoma „Zaveze“? „Slovenec“ se sklicuje proti temu na učiteljsvo na Goriškem, katero neki ni odobraval tega imenovanja. Borno sklicevanje! Pri delegaciji ni bilo glasu proti temu; pri glavnem zboru tudi ne! Ako bi bil posameznik morda izražal „Slovenčevemu“ poročevalcu svoje privatno mnenje, po katerem se ne bi odobraval častno imenovanje, kdo bi mogel zahtevati, da bi bil vsakdo vedno soglašal z mnenjem večine?! Ta okoliščina mi daje povod, da spregovorim nekoliko besedi o tem predmetu. Kranjska dežela ni Goriška; kranjske razmere tudi niso goriške. Ako bi govoril le z učiteljskega stališča, bi rekel, škoda da niso; kajti ako bi bile, potem bi se tudi učiteljsvo na Goriškem zamoglo veseliti svojega zboljšanja in živeti v upanju, da se bode tudi na Goriškem v kratkem času veselilo skoro popolnega uspeha. Tovariš Vrtovec pa je izrekel na glavnem zboru „Zaveze“ krilate besede, katerim se ni do slej nikjer in nikoder ugovarjalo, da razmere na Goriškem so take, da ni niti upanja, da bi se kaj doseglo; kajti, ako bi tudi naši poslanci hoteli nam pomagati, ne morejo; prišli so v tako mučen položaj, da naprej ne morejo, nazaj ne smejo. Učiteljsvo pa mora s praznimi rokami in lačnimi želodci gledati, kako se motajo naši poslanci v zagati, v katero so zašli — vsled lastne neprevidnosti. Kdaj doseže učiteljsvo kak uspeh? Odgovora nam ne ve povedati nikdo!

Z ozirom na take okoliščine ne more učiteljsvo na Goriškem družega, nego čestitati kranjskemu učiteljsvu, da je dežela njih premogla dr. Tavčarja in Ivana Hribarja, katera sta jim izposlovala in jim izposlujeta razmere, ki bodo odgovarjale njih željam in zahtevam. Ako bi Goričani imeli takih mož, ne bi imenovali jih samo častnimi členi, ampak šli bi zanje v boj, kajti šli bi v boj za svoj obstanek. Žalibog, da naš položaj je ves drugačen — obupljiv. Slovensko učiteljsvo na Goriškem ne bode nikoli pozabilo, da mu je baš glasilo kranjske napredne stranke pomagalo, da se je rešilo iz zagate, da je postalo faktor, s katerim se je pričelo računati. In da se je „Slov. Narod“ zavzel za goriško učiteljsvo, to je zopet zasluga dr. Tavčarja.

Narodno napredna stranka na Kranjskem pod vodstvom imenovanih prvakov, se je oklenila učiteljsva, ker je sprejela v svoj program zahteve kranjskega učiteljsva.

Glasilu dr. Tavčarja se imamo zahvaliti — sem že rekel, da smo postali na Goriškem faktor, s katerim se računa. Brez tega glasila bi bili danes ležali v prahu pred onimi, ki nam niti svobodno dihati ne puste.

„Slov. Narodu“ se imamo zahvaliti, da se je stranka dr. Gregorčiča nagnila na našo stran vsaj v toliko, da je na občnem zboru 25. maja sprejela nekatere naše zahteve nekako za svoje. V odboru „Sloge“ imamo 2 svoja nadučitelja, ki nam jamčita, da bode dr. Gregorčič kot voditelj slov. poslancev poskušal doseči zboljšanje učiteljskih plač — kadar se bo sploh dalo doseči. Ako bi pa dr. Gregorčič se pokazal kot neiskren proti učiteljsvu in mu ne izposloval ob svojem času izboljšanja, bode prisiljeno učiteljsvo obrniti hrbet tudi njemu.

Toliko v odgovor na namigavanje „Slovenčevu“ Nadučitelj.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 2. oktobra.

— Občinski svet ima v torek, 3. oktobra 1899, ob petih popoldne v mestni dvorani redno sejo. Dnevni red: Naznanila predsedstva; čitanje in odobrenje zapisnika zadnje seje. Poročila o volitvi predsednika in šestero členov kuratorija cesarja Franca

Jožefa I. mestne višje dekliške šole; o ponudbi delniške družbe za plinovo osvetljavo v Ljubljani gledé izvensodne poravnave prepirnih točk; poročilo o skontraciji mestne blagajnice dne 12. avgusta 1899; o prizivu Pallusovih dedičev v zadevi vtopenja voglov pri njihovej novej hiši ob Zatiških ulicah; o prizivu predilne tovarne proti naročilu mestnega magistrata o zadevi varnostnih uredbe v predilnici; o uličnih tablah; o porabi dotacij za l. 1898/99 na II. mestni deški ljudski šoli; o porabi dotacij za l. 1898/99 na mestni slovenski dekliški osemrazrednici; o prošnji vodstva II. mestne deške šole za zvišanje dotacije šolske delarni in za dovoljenje letne nagrade vodstvu delarne; o dovolitvi kredita za nakup 2000 komadov „Zahnerjevih torbic za hrambo poštno-hranilničnih kart“ za razdelitev med učence in učenke mestnih ljudskih šol; o porabi dotacij za l. 1898/99 na mestni nemški dekliški ljudski šoli; o porabi dotacij za l. 1898/99 na vnani dekliški ljudski šoli in meščanski šoli pri Uršulinkah; o naknadni dovolitvi kredita za novo šolsko opravo na II. mestni deški ljudski šoli; o porabi dotacij za leto 1898/99 na I. mestni deški ljudski šoli; o ogledovanju mesa v Buzzollinjevi tovarni salam v Vodmatu po mestnih živinozdravnikih in o prošnji za zvišanje za to odmerjenega pavšala; o oddaji službe registratorja; o predlogu mestnega magistrata glede stavbnih nagrad pri zgradbi poslopja grofovske Stubenbergičine ustanove in pri ljudski kopeli; o županovem dopisu glede oddaje vodovodnih inštalacijskih del v hiši grofovske Stubenbergičine ustanove v Gradišči; o prošnji mestne vrtnarice Zofije Grumove za stalno nameščenje; o prošnji časne mestne otroške vrtnarice Marije Jerinove za podelitev službe na II. mestnem otroškem vrtcu.

— **Učiteljske plače in klerikalci.** „Slovenec“ bi učiteljsvu na vsak način rad natvezil, da je klerikalna stranka v zadevi regulacije učiteljskih plač „iskreno in odločno zastopala koristi učiteljsva“. Pri tem računa posebno na človeško potrpežljivost. Računa, da se učitelji ne bodo spominjali slavnostnega članka „Pons asinorum“ in drugih takih izjav, iz katerih je odsevalo strastno sovraštvo tako proti šoli, kakor proti učiteljskemu stanu; dalje računa, da se učitelji ne bodo spominjali, da niti „Slovenec“, niti kateri drugi klerikalni list ni nikdar zapisal besede v prid zboljšanju materialnega položaja in končno računa na to, da jih preslepi s tistimi frazami, ki sta jih v dež. zboru izustila Povše in Kalan, ko je bila za regulacijo večina že zagotovljena. Na naš poziv, naj „Slovenec“ vendar pove, kako stališče je zavzemala njegova stranka v finančnem odseku glede regulacije, dal nam je jako dvoumen odgovor: „Slovenec“ pravi, da so klerikalci v finančnem odseku postopali pošteno, dosledno in po svojem najboljšem prepričanju, zastopajoč na eni strani učiteljske koristi, na drugi strani pa ozirajoč se na finančne moči naše dežele.“ Kaj se to pravi? To je vse prej kakor jasen odgovor. Na finančne moči dežele so imeli tudi drugi členi finančnega odseka ozire. Ko bi teh ozirov ne bilo, bi se bila sklenila še ugodnejša regulacija plač. Ali „Slovenec“ naj odgovarja določno in jasno. Mi ne smemo povedati, kako se je glasovalo v odseku, ker so odsekov seje tajne. A naj pove „Slovenec“, če hoče, da bo učiteljsvo verjelo Kalanovim in Povšetovim frazam: Ali so klerikalci v finančnem odseku ugovarjali in se upirali tisti regulaciji, za katero so potem sami glasovali v zbornici, ali ne? To naj pove in učiteljsvo bo vedelo, pri čem da je. Na tisto sladko besedičenje „pripoznamo potrebo regulacije“, »tudi mi smo za to« itd., itd. pa živa duša nič ne da. Da se bo „Slovenec“ laglje spominjal, ga še opozarjamo na klubovo sejo njegovih posiancev, v kateri se je, vzlic ugovorov raznih gospodov, sklenilo glasovati za regulacijo, ker je bila že zagotovljena večina, obstoječa iz narodnonaprednih in veleposestniških glasov.

— **Samostanske skrivnosti.** Prejeli smo naslejen pismo: Namen „Slovenčevega“ kričanja zavoljo mojega spisa „samostanske skrivnosti“ mi je bil takoj jasen. Pograbil je povsem postransko stvar v mojem članku in se zavoljo nje silno razkoračil, ker misli, da s tem izbrise utis celega članka, utis, ki ga napravi škandalozno, sramotno poče-

njanje dotičnih redovnic na vsakega človeka. O počenjanju redovnic sploh ne govori, niti o tem, da provincialinja in generalinja vkljub škofovim pritožbam nista ničesar storili, da se razmere premené, niti o tem, da tudi rimski tribunal te razmere dopušča, in da je odbil škofovo pritožbo. Zahteva samo, naj mu povem letnik uradnega lista rimskih kongregacij „Analecta romana“ in naj mu dokažem, da so bili kardinali podkupljeni. „Slovenec“ ve prav dobro, v katerem letniku se nahaja pritožba škofa Turinaza, ki je znan kot izredno plemenit dušni pastir tudi zunaj svoje domovine, za kar se ima zahvaliti raznim duhovniškim listom. „Slovenec“ pa ve tudi, da se dobé „Analecta Romana“ samo v ordinariatih, na deželi pa jih nima nihče. Cognosco stylum curiae romanae! „Slovenec“ si misli: Tisti duhovnik, ki je stvar spravil v javnost, je dobil „Analecta“ slučajno v roke, toliko, da si je glavne stvari zabeležil; če ga primemo, se mora približati tistemu ordinariatu, kjer jih je prvič dobil, a potem ga imamo in potem ga ubijemo. Pa me ne boste! Nisem bil zastoj v semenišču! Naučil sem se previdnosti. Letnika si v naglici res nisem zapisal, a dozdeva se mi, da se nahaja nancyjska zadeva v četrtem fasciklu letošnjega letnika. (Op. ured.: Naročili smo ta list pri knjigarju, in če ga dobimo, govorili bomo dalje.) Kar se tiče rimskih kardinalov, konstatujem le dvoje: da skuša Rim na vse načine utesniti upliv škofov na samostane in zlasti na ženske samostane, zaradi česar so se že različni škofje pritoževali, in da kardinali uprav kraljevsko živé, dasi večinoma nimajo premoženja. Vsak v Rimu živeči kardinal bi bil v zadregi, ko bi moral izhajati s 100.000 lirami na leto, in ker jih nobeden nima, papeževa blagajna pa tudi vsega ne zmore, dobe si kardinali potrebnih sredstev pač drugod in sicer, kar je notorična stvar, jih dobivajo največ od raznih ženskih redov. Korupcija v Rimu je pač velika, tolika, da je celo v papeževi blagajni nastal že večkrat nenaraven „krah“. Toliko za danes. Če pa želi „Slovenec“, mu še kaj več povem o rimski korupciji, o kateri imam prav zanimivih podatkov, tacih, da bo ves svet na drugo stran metal tiste psovke, ki so zdaj letele name. — Liberalen duhovnik.

— **Infamno denunciacijo,** kakršne je zmožen le kak podel klerikalec, si je privoščil v petek „Slovenec“. V notici o obravnavi glede načelnika katoliške šnopsarije v Starem trgu piše: Pri tej priliki ne moremo si kaj, da ne bi par besed zapisali o znanem „kronjuristu“ starotržkih in ložkih „Narodovce“ — nekem uradniku! Mož je znan kot človek, ki — ne more naprej. Njegove „vrline“ so znane ljudstvu in znane — njegovim predstojnikom. Tem predzrneje je od njega, da se postavlja v službo klaverni starotržki in ložki liberalni kliki in se pri tem niti ne ozira na svoje dolžnosti kot nepristransk uradnik. Toliko za danes — prihodnjič pa bomo morali brezobzirno z imenom na dan. Ljudstvo ne plačuje za to uradnikov — da bi kot zasebni advokati služili ljudskim sovražnikom in obrekovalcem.“ To ostudno denunciacijo si je dovolila stranka, ki ima v svojih vrstah nekega uradnika, kateri je več v katoliški oštariji na Viču, kakor v svojem uradu.

— **Ali je Celje za Slovence** — „fremdes Gebiet“? Pod tem zaglavjem piše „Domovina“: „Grda strankarska strast je zavedla znanega ljubljanskega polikastra tako daleč, da je izdal svoj lastni slovenski rod s predrzno trditvijo, češ, Celje je za Slovence — tuja pokrajina. Ako bi dobil posameznik tako pljusko, vrnil bi jo nesramnemu Efialtu, a celokupnost naroda se mora maščevati nad izdajico po srbskem običaju, da izpljune, kadar izgovori njegovo ime. Obrekovalcu je pač razun Celja tudi najbrž zgodovina slovenskega naroda ter zemljepisje slovenskih pokrajin — „fremdes Gebiet“. Zato je potrebno, da se ga o tem vsaj nekoliko pouči.“ — Potem navaja „Domovina“ dva izborna dokaza, kako se je od nemške strani od ljutege sovražnika Slovanov, ministra Bacha in od strani nemškega profesorja Kittla, ki je sam dolgo časa bival v Celju, priznavalo slovenstvo tega mesta in končuje svoja res jako umestna in prepričevalna pojasnila tako-le: Vsakdanjih dokazil, da je Celje slovensko mesto, slovenskega značaja in obstoja, no

čemo niti navajati. Povedali smo le, kako je mislil sovranih Slovencev minister Bach pred 50 leti o Celju kot slovenskem mestu; kako je isto ponovil v novejšem času ravno tako hud nasprotnik Slovencev, nemški profesor zgodovine. Sedaj pa pokaže „prodana slovenska duša“ svoje drzno čelo ter laže, da je Celje „fremdes Gebiet“ Slovenem. Da, „fremdes Gebiet“ ostane obrekovalcu in njegovim vrstnikom Celje, dokler bivamo v njem značajni Slovenci, ker za njega ni več prostora med nami.

— **Slovensko gledališče.** Sinoči so ponavljali „Potovanje gospoda Fajdige“. Gledališče je bilo dobro obiskano, in ljudje so se smejali. In to je prav, saj je to potovanje v vsakem oziru sila smešno. Predstava je bila končana že ob 10. uri, kar svedoči, da je lahko izhajati tudi brez tistega zategovanja, ki je dalo povod zadnji pritožbi. —a—

— **Žandarska postaja na Viču.** V petek 29. m. m. nastanila se je na Viču v Ločnikarjevi hiši žandarska postaja. Nastanitev žandarske postaje v tem kraju je bila potrebna, ker so se v zadnjem času nastanjemale tam osebe, katerim je bila mestna policija vedno za petami, dokler so še bile v mestu. Sedaj je le še želeži, da bi se tudi v Mostah napravila žandarska postaja, kajti tudi tukaj je več takih oseb, katerim bi bilo treba gledati na prste.

— **Litijske Slovenke** vabijo k sv. maši, ki se bo darovala v četrtek, t. j. 5. t. m. za pokojno gdnico Minko Demšarjevo zjutraj ob 7. uri v litijski cerkvi.

— **Dirka kluba slov. biciklistov Kamnik in okolica** preloži se je zaradi neugodnega vremena na nedoločen čas.

— **Kamniški salonski orkester** priredi v sredo, dne 4. oktobra 1899. l. v dvorani zdravniškega koncert v korist prostovoljni požarni brambi v Kamniku. Začetek točno ob polu 9. uri zvečer. Vstopnina 40 kr.

— **Iz Kroke** se nam poroča, da je bil na mesto umrlega gospoda načelnika prostovoljnega gasilnega društva enoglasno izvoljen gospod Jurij Magušar, trgovec in posestnik v Kropi.

— **Pismo iz Amerike.** Iz Pittsburga Pa., se nam piše 14. t. m.: Gosp. uredniki! Blagovolite sprejeti v predale najstarejšega dnevnika in najbolj odločnega zagovornika Slovencev moj dopis iz dežele „Strica Sama“. Obrtnija in trgovina sta lani in letos kaj živahni postali. Upamo, da tudi drugo leto ne bode nič slabše. V našem mestu, „smok City“ imenovan, pošilja na tisoče dimnikov goste oblake dima proti nebu; solnca celo poleti vsled gostega dima do 12. ure ne vidimo, ali pa le kakor ob mraku. V našem mestu je največ tovarn, ki obdelujejo železo in jeklo. Ako hodi človek blizu teh tovarn, mu kaj neprijetno na uho udarja ogluševalno razbijanje orjaških kladivov, katere žene par. Sedaj je po Zedinjenih državah res toliko dela, da lahko vsakdo delo dobi, kdor le v istini delati hoče; ali to delo je zelo težavno in mučno, in si ga človek na Slovenskem, ako še ni bil nikdar v Ameriki, niti predstavljati ne more. Zaslужek je raznovrsten, od dolarja in pol naprej za 10. in 11. urno delo. Slovenci nas je tukaj kacic 300; precej jih je tudi v bližnjem Alleghenyju; več je tukaj Hrvatov. Slovenci imamo podporni društva pod zavetništvom svetnikov, a ta so primeroma draga, ako vpoštevamo razne doneske, sigurna pa prav nič. Poleg društvenih doneskov pa nalagajo ta dobra katoliška društva članom še zelo ogromne druge davščine kakor: za vzdrževanje cerkve, za plačevanje duhovna, za najemščino cerkvenih klopj, dalje pobirajo od nas za šole, za škofa, za usmiljene sestre itd. Nikdar ni dosti! Vedno se glasi: dajte, dajte in dajte! Z duhovnom smo imeli veliko smolo. Prvi duhovnik je bil na Kranjskem dobro znan. (Op. ured.: Izpustili smo ime iz krščanskega usmiljenja.) Tega je gospod škof spodil zaradi pijančevanja in sleparij; čul sem celo, da je bil kasneje v Clevelandu, O., zaprt in iz mesta iztiran; kmalu bomo čuli, da je v kakem pobiljševalnem zavodu. Pač lepše bi bilo, da taki nesrečni ljudje doma ostanejo. — Prihodnje leto imamo volitve predsednika Zedinjenih držav. Demokracije so se že letos pričeli dobro gibati, njih poglavar, srebrninar Wil. Bryan že potuje od mesta do mesta in govori ter si prizadeva, da bi bil izvoljen. Prosto kovanje srebra so na videz malo v ozadje potisnili, toda vojni klic jim je sedaj: Imperializem, militarizem in smrt trumom! Gotovo je,

ako zmagajo srebrninarji, da dobimo leta 1901. velikansko krizo. Demokracije so zgolj uvaževalci, in tem je na srcu, ali boljše: nese dobiček nizka colnina, da lahko uvažajo ceneje izdelke iz Anglije, Nemčije in iz drugih držav, v lastni državi pa naj mirujejo tovarne, rudokopi in premogokopi in stroji, mirujejo delavci, obrtnija in trgovina. To je pa žalostno. Ako po volilni zmagi demokracije osrečijo Zedinjene države s slobodnim kovanjem srebrnega denarja, potem bode dežela huje prizadeta, nego po vojni na Kubi in na Filipinih. Pa saj vsak narod in vsaka dežela dobi vlado, kakršno si izvoli, ali kakršno trpi. Slovenci je lani, poseben pa letos mnogo dospelo v Zedinjene države. Tudi k nam jih je več dospelo. Izvedel sem pa iz listov, da je naselbinska oblast vrnila v Evropo blizu 1300 Hrvatov; veliko zaslugu zato ima neki Zotti, poulični „bankir“ in izdajatelj lista, kateri ni ne hrvatski, ne slovenski, in kateremu je urednik bivši tržaški irredentist Fabris. V tem lističu so vedno hudo napadali naselbinsko oblast in uradnike, poleg tega pa delali krive „kupčije“. Tudi oni videmski Nodari je na slabem glasu. Minoli teden so dospeli tri Slovence sem in pravile, da so morale v Havru biti celih sedem dni in živeti za svoje novce, tako jih je Nodari speljal, a še dvakrat so morale plačati vožnjo iz New Yorka v Pittsburg, jedenkrat v Vidnu, Nodariju, drugič pa v New Yorku, kjer niso o Nodariju nič vedeli hoteli. To so vam pravi ptiči ti Italijani, Nodari, Zotti in drugi. Slovenci imamo obilo društev v deželi, kakor rečeno, a vsa so izročena zaščitništvu svetnikov. Ako pojde tako naprej, zmanjkalo bo svetnikov v „Pratiki“; dalje imamo dve „Jednoti“, a kmalu jih bode še več. Tudi tri slovenske liste imamo, a tretji je pač odveč, nima nobene barve, donša neumnosti in ponatise, ter ne služi za drugo, nego v namen osebe urednika samega; mesečnik je pač peto kolo, a kaj hočemo, mora že tako biti, dokler sape ne zmanjka. J. P.

— **Za živinorejce.** Deželni odbor odajal bo meseca oktobra t. l. biki plemenjake pingavske in tudi sive pasme proti povračilu polovice nakupnih stroškov in sicer v prvi vrsti občinam, v drugi vrsti pa tudi zasebnim živinorejcem. Prošnje za biki je poslali do 15. oktobra t. l. deželni odboru kranjskemu v Ljubljani, vsaki prošnji pa se mora priložiti znesek 10 gl., kateri zapade, če prosilec noče prevzeti odkazanega mu bika. — Ob priliki premovanja goveje živine v Novem Mestu dne 16., v Logatcu dne 18. in v Lescah dne 19. oktobra nakupoval bo deželni odbor lepe 1½, do 2 leti stare čistokrvne plemenke biki sive in cikaste barve, na kar se živinorejci, ki bi imeli dobrih takih bikov na prodaj, opczarjajo, da jih ob dotičnem času priženo v omenjene kraje.

— **Samomor?** Včeraj zjutraj ob 1½. uri zjutraj je zagledal mestni policijski stražnik Jakob Gerčar v Ljubljani plavati človeka in se potapljati. Predno mu je stražnik mogel pomagati, je zginil v vodi. Na bregu Ljubljane je našel stražnik potem klobuk in nož. Truplo utopljenca se do sedaj še ni našlo, pač pa se je poizvedelo, da je utopljenec Anton Klopčavar, kjučarski pomočnik pri g. Spreitzerju v Slomškovi ulici. Klopčaver je baje do polnoči popival z vojaki, kateri so mu pripovedovali o mukah vojaške službe, in ga tako prestrašili, da je raje šel v vodo, kakor pa k vojakom, v katere je bil potrjen in bi bil moral sedaj služi. Govori se pa tudi, da je le slučajno v vodo padel. Ljudje si namreč pripovedujejo, da je bil v Trnovem pretepan, in da se je šel k Ljubljani umivati ter po nesreči padel v vodo.

* **Sorodnica Shakespeara.** Minoli ponedeljek je umrla v Stratfordu Mrs. Baker, oskrbnica hiše Ane Hathaway, valed poškode na nogi. Bila je baje iz rodu neke nečakinje soproge Shakespeara, Ane Hathaway ter je bila 87 let stara in stanovala v eni hiši skoraj vse svoje življenje.

* **Strašen potres.** Iz Carigrada je došel a brzjavka, ki javlja: Po uradnem poročilu se je valed potresa v vilajeti Aidin porušilo 12.932 hiš, ubitih je bilo 783 oseb in ranjenih 657.

* **Umor na odru.** V New-Yorku je nedavno igralka Julija Morrison v drugem dejanju igre „Plaster of Paris“ ustrelila igralka Franka Leidena. Valed tega je na-

stala v gledališču velika panika, zlasti ko je občinstvo zvedelo, da je izvela igralka navaden umor, in se ni dogodila le nesreča. Julija Morrison pa je ostala hladnokrvna; ustrelila je trikrat na igralca. Redarstvo je prišlo igralko, občinstvo pa je zahtevalo, da zapre tudi njenega moža, ker sta bila baje sporazumljena. Morrison se je izgovarjala, da jo je Leiden zalezoval in zasmrtoval, zato ga je usmrtila. Ljudstvo bi bilo dvojico Morrison linhalo, da je ni branilo redarstvo.

Književnost.

— „Ljubljanski Zvon“. Vsebinska 10. zvezka: 1. Aleksandrov: Fin de siècle. 2. Iv. Cankar: Španska romanca. 3. Ivan Prijatelj: Onkraj življenja. 4. S.: Goethe. 5. Vasilij: V sezoni. 6. Maksimiljan: Noč se bliža. 7. Radivoj: Tam ob Savi. 8. Václav Slavec: Gojko Knafelec. 9. Listek: Ivan Cankar: „Vinjete“. — Cerkniško jezero. — Prvo splošno avstrijsko jubilejno romanje v sveto deželo. — Vzgoja in omika ali izvir sreče. — Stoletnica Blaža Potočnika. — Pavla Diačona slavnost. — Stanko Pirnat †. — Karolina Světlá †. — Slovensko gledališče. — Emil Korytko. — Popravek.

— „Planinski Vestnik“ štev. 9. t. l. ima sledečo vsebino: „Črtice s potovanja hudomušnega Janka“. Spisal I. M. — „Na planinah“. Spisal A. Trstenjak. — Društvene vesti.

Telefonična in brzjavna poročila.

Dunaj 2. oktobra. Sedaj, ob 3. uri popoldne ministrstvo še vedno ni postavljeno. Clary-Körber ne moreta dobiti finančnega ministra. Včeraj in danes sta opetovano obiskala Kaizla. Ponudila sta finančni portfelj najprej tretjemu sekcijškemu šefu v finančnem ministrstvu, Kolbensteinerju. Ta ga je odklonil. Danes pa ga ponujata prvemu sekcijškemu šefu, Wintersteinu, a če bi ga ta ne hotel sprejeti, kar je jako verjetno, se hočeta zateči zopet k tretjemu sekcijškemu šefu. Težak porod, čeprav je grof Goluchowski za babico.

Dunaj 2. oktobra. Ker noben člen poljskega kluba neče vstopiti v Clary-Körberjevo ministrstvo kot minister za Gališko, izkopali so zopet starega Löbla, ki je to mesto zavzemal že v Gautschevem ministrstvu. Ta je danes prišel iz Lvova sem. Višjesodni predsednik v Trstu Kindinger je sprejel ponudeni mu justični portfelj.

Dunaj 2. oktobra. Jaworski je sklical izvrševalni odbor desnice na dan 5. t. m. ob 4. uri popoldne. Češki veleposelniki so sklicani na dan 7., poljski klub na dan 10. t. m.

Dunaj 2. oktobra. Nemška napredna stranka je imela danes sejo, v kateri je poročal Pergelt. Sklenilo se je podpirati uradniško ministrstvo, kar se je izrazilo s previdnimi besedami „zuwartende Stellung“. Ob 5. uri popoldne imajo nemški nacionalci sejo, v kateri bo poročal Hochenburger.

Dunaj 2. oktobra. Tukajšnji ponedeljski list trdi, da poslanci desnice zategadelj molče o avdienci pri cesarju, ker jim je cesar očital, da desnica ni znala narediti miru in reda v parlamentu. To je popolnoma zlagano. Členi desnice molče iz naravne diskrecije.

Dunaj 2. oktobra. Finančni minister dr. Kaizl je izdal okrožnico, v kateri navaja, kaj se je vse izvršilo v času, ko je bil on finančni minister.

Dunaj 2. oktobra. Nemški listi naznanjajo, da se zaključijo sesija poslanske zbornice, da pridejo Nemci v prezidij. „N. Wr. Tagblatt“, glasilo veleposelnikov, priporoča, naj se mesto Fuchsa izvolipredsednikom Kathrein. V poslanskih krogih se govori, da je Clary opustil misel, zaključiti sesijo.

Dunaj 2. oktobra. Demisija Thunovega ministrstva še vedno ni sprejeta. Dipauli se je že poslovil od uradnikov trgovinskega ministrstva. Thun dobi veliki križec Stefanovega reda. Ostali ministri dobe rede železne krone prve vrste.

Dunaj 2. oktobra. Novi praški nadškof Skrbensky je prišel danes sem. V nunciatu se je izvršil običajni proces.

Gradec 2. oktobra. Hochenburger prijavlja v tukajšnjem obstrukcijskem listu članek, v katerem pravi, da je zdaj samo od nemških strank odvisno, da se uresničijo njihove zahteve.

Linc 2. oktobra. Ebenhoch prijavlja v „Linzer Volksblattu“ članek, v katerem dokazuje, da uradniško ministrstvo ne bo drugega, kakor ministrstvo nemških obstrukcijskih strank, in svari merodajne kroge, naj s to nevarno igro nikar ne gredo predaleč.

Poslano.

Uredništvu „Slovenca“.

Zopet ste me razjedali, gospoda pri „Slovenca“! V št. 222. „Slovenca“ me jeden uvodnih vaših člankarjev dekorira tako-le: „Zlobno neumen človek, oderuh, infamen obrekovalac, Schuft, podlež.“ V jedni sapi je to menda dosti. To bi se lahko razdelilo v pet člankov. Članek tudi pravi, da jaz drugim očitam laži in obrekovanja, sam pa da sem v „Narodu“, pisatelj o francoskih nunah, podpisavši se: „liberalen duhoven“, se hudo skregal z resnico.

„Slovenec“ je vzel v tem odgovoru francoske nune v svoj zaščit in seveda zaradi tega tepel po meni; drugega ni hotel imeti. Tavčar se z nunami ne peča, pač pa tisti hudobnež tam na Dolenjskem! Zahvalim se za ta kompliment, pa zdaj se že šest tednov nisem nič pečal s svetimi osebami in stvarmi; imel sem čez glavo drugega posla. Naj si bodo francoske ali druge nune lepe ali grde, pametne ali neumne, to je meni v teh tednih bilo malo mar. Torej se tudi nisem skrival pod omenjeno šifro. Pred vami žurnalisti duhovniki in vsi drugi, kar Vas nosi sutano, se sploh ne skrivam: veselje mi je, da vam pogledam vsem prav odkrito v obraz. „Frisch von der Leber weg“, mi tiči v krvi. Dosti si tedaj domisljate, gospoda pri „Slovenca“, če le kolikaj mislite, da se Vas bojim, če kaj pišem proti vam in vašemu sistemu. — Vi pišete, da sem jaz opisal francoske nune v „Narodu“ oni dan. Ves vaš zagovor nun je pisan z namenom, da bi meni naložili par gorkih. Vzemimo pa, da ste si res mislili, da sem jaz pisal dotični članek. (Presneto imate tedaj slabe nosove v vašem uredništvu!) Danes je še katolicizem in kar visi na njem, vsaj v naši razsvitljeni Avstriji, zanimiva prikazen; lahko se tedaj misli, da se tudi kdo drugi izmed Slovencev in tudi kak duhoven, ki nima deske pred čelom, bavi z njo z objektivnega stališča. Nekoliko bi tedaj morali biti vendar-le oprezní pri dolžitvah, ker prepričani ste glede mene, da vam stopim na menzuro. — „Liberalen duhoven“ je, kakor pravite, v onem spisu lagal in obrekoval. Veste pa, da se jaz ne lažem, in da ne obrekujem. To vam lahko pove vaš sodelavec, g. Benkovič, in temu prefektu in izgojitelju bodočih kolegov, gre vendar v vaših vrstah popolna vera. Torej katoliški duhovniki, kaj mi mečete tja v jeden dan v obraz: neumno zlobo, oderuha, obrekovalca, Schufta, podleža! — Jaz razumem tako vaše ravnanje, — živél sem nekaj časa v farovžu z odprtimi očmi, — drugi ljudje tega ne bodo tako razumeli, ko berejo vaš članek. — Pa Vi dobro veste, da nisem jaz opisal teh vaših blagoslovljenih ženic. Ali Vi imate z mano račun; v tekočem računu smo. V pleterski aferi, katero transparentno z g. Benkovičem vred vmešavate v to kapucinado, je vaš ta sodelavec hudo pogorel. Ne morem nič za to. Tako nespretno se mi še noben klerik — in čez 25 let imam vojno z njimi — ni vsedel na limanice. Vem, da se zaradi tega jezite; ne boste mi te akcije nikdar pozabili. V tem tiči vzrok vašega duhovniškega psovanja. Seveda je mogoče, da tudi jaz o nunah in nunskem življenju razmišljam in pišem. Po njem torej! — Pridem le vsaka tri leta v Ljubljano, kadar mi je treba novega klobuka. Ne vem tedaj, če imajo pri „Narodu“ še kakega človeka v talarju kot aktivnega sodelavca. Ali to pa vem in to pa znam, da jaz nisem dotičnega spisa spisal in Vi to tudi veste. (Sicer je spis jako dober in noben nas žurnalstov se ga ne bi sramoval.) Ta pleterska aféra še peče. Torej za pletarsko afero ste se gospodje pri „Slovenca“ nad mano maščevati hoteli, ko ste odprli škrinjo psovanja proti meni v št. 222. Bog vam daj dobro! „Nobel“ ljudje ste!

V navedenem članku „Slovenca“ je vse podano, če Vas tožim, za kazensko ob-

sodbo. Ne bi pomagalo nič! Skličite vse v vašem taboru stoječe advokate skupaj in jednoglasno Vam bodo rekli, da obvisite. Mislili ste, biti prav prefrigani, pa jurist Vam bo rekel: „stark plump“. Vaš odgovorni urednik gotovo ni spisal omenjenega uvodnega članka; ta ve, da bi moral zanj sedeti. Kdo tedaj? Gospoda, zlahtna duhovniška gospoda, — (korar je zraven) pri „Slovincu“, jaz umejem, da taki uredniki, kakor ste Vi, ne morejo imeti dosti kazenskih pravn. Vpraša se, preden se toži, kdo je žalil? — Može pri „Slovincu“, povejte mi no, v katero vrsto žurnalistov Vas naj uvrstim?

V Novem mestu, 30. sept. 1899.
Dr. Slanc m/p.

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 7. Dr. pr. 945.
V torek, dne 3. oktobra 1899.

V predvečer imendana Njega Vel. cesarja **France Jožefa I.** v slovesno razsvetljenem gledališču.

Drugkrat:

Glumači.

(Pagliacci.)

Muzikalna drama v dveh dejanjih in s prologom. Besede in glasbo zložil R. Leoncavallo. Kapelnik g. Hilarij Benisek. Režiser g. Josip Noll.

Pred tem:

V Diogenovem sodu.

Veselo igra v jednom dejanji. Češki spisal Jaroslav Vrchlicky. Režiser g. Rudolf Inemann.

Blagajna se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7 1/2 uri. — Konec po 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. pih. polka Leopold II. št. 27.

V četrtek, 5. oktobra: Dramska noviteta: „Jernej Turazer“.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 30. septembra. Marija Dernovšek, posestnica, 52 let, Prešernove ulice št. 52. pljučna tuberkuloza.

Dne 1. oktobra: Roza Doleschal, brivčeva hči, 4 1/2 mesecev, Marije Terezije cesta št. 9, črevesni katar.

V deželni bolnici:

Dne 29. septembra: Ludmila Potočar, dekla, 16 let, vsled opekline.

Guberjev vrelec

Najbolje učinkujoča železo-arsenasta voda proti slabokrvnosti, ženskim boleznim, živčnim in kožnim boleznim itd. — Dobiva se v vseh prodajalnicah mineralnih vod, lekarnah in drogerijah **HENRIK MATTONI, Dunaj.**

Spominjajte se dilaške in ljudske kuhinje pri igrah in stavah, pri svečanostih in oporokah, kakor tudi pri nepričakovanih dobitkih.

Meteorologično poročilo.

Vilina nad morjem 300-3 m. Srednji uradni tlak 750-0 mm.

Sept.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padežina v 24 urah
30.	9. svečer	734.8	14.6	sl. jug	dež	2.3 mm
1.	7. jutraj	736.6	12.0	brezveter.	megla	
	2. popol.	736.3	17.6	brezveter.	oblačno	
2.	9. svečer	737.2	13.9	sl. zahod	megla	4.6 mm
2.	7. jutraj	736.5	13.6	sl. zahod	del. jasno	
	2. popol.	736.4	21.6	sr. zahod	del. jasno	

Srednja temperatura sobote in nedelje 14.6° in 14.5°, normale: 12.9° in 12.8°.

Dunajska borza.

dne 2. oktobra 1899.

Skupni državni dolg v notah.	99	gld.	80	kr.
Skupni državni dolg v srebru.	99	gld.	80	kr.
Avstrijska zlata renta.	117	gld.	45	kr.
Avstrijska krona renta 4 1/2 %.	99	gld.	70	kr.
Ogerska zlata renta 4 1/2 %.	115	gld.	95	kr.
Ogerska krona renta 4 1/2 %.	94	gld.	85	kr.
Avstro-ogerske bančne delnice.	901	gld.	—	kr.
Kreditne delnice.	363	gld.	50	kr.
London vista.	120	gld.	73 1/2	kr.
Nemški drž. bankovci za 100 mark.	59	gld.	02 1/2	kr.
30 mark.	11	gld.	80	kr.
30 frankov.	9	gld.	56 1/2	kr.
Italijanski bankovci.	44	gld.	50	kr.
C. kr. cekini.	5	gld.	70	kr.

Vse vrednostne papirje preskrbuje **BANKA MAKŠ VERSEC**, Ljubljana, Selenburgove ulice 3. Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5—10 gld.

Št. 1338.

Natečaj.

(1796—2)

Podpisano županstvo sprejme takoj v službo

občinskega redarja

z letno plačo 360 gld., prostim stanovanjem v občinski hiši in službeno uniformo.

Prosilci, kateri so zmožni slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, vložijo naj takoj prošnje z dokazi sposobnosti pri podpisnem županstvu.

Dosluzeni žandarji in vojaki, kateri so se z enakimi posli že pečali, imajo prednost.

Županstvo občine Postojna

dne 28. septembra 1899.

F. Vičič, župan.

Lepo in skoraj še novo (1815)
Styria-kolo
se proda v Mestnem domu.

Ekonomom in podjetnikom
ponuja se prilika po ugodni ceni kupiti moje posestvo „Stari dvor“

pri Škofji Loki. Ves grunt obstoji iz hiše, hleva, 15 štantov kozolca, vse hišne oprave, orodja, vozov, dalje njiv za 60 mernikov posevne, travnikov in gozdov s trdim lesom. Pri hiši so tudi 3 krave, 2 junici in 2 vola. Posestvo je lepo, stoji na ravnem, kake 1/4 ure od železniške postaje Škofja Loka. Posestvo se prodaja prestevaljno.

Natančnejša pojasnila daje (1806)

Lovro König

posestnik na „Starem dvoru“ v Škofji Loki.

Njegova Svetost
Papež LEON XIII.

sporočil je po svojem zdravniku prof. dr. Lapponju gosp. lekarju G. PICCOLI-JU v Ljubljani srčno zahvalo za priposlano Mu stekleničico

tinkture za želodec

ter mu je z diplomom od dne 27. novembra 1897 podelil naslov „dvorni založnik Njegove Svetosti“ s pravico, da sme nositi v svoji firmi z naslovom vred tudi grb Njegove Svetosti. Omenjeni zdravnik kakor tudi mnogi drugi glasoviti profesorji in doktorji pripisujejo Piccolijevo želodčno tinkturo, katera krepi želodec, povečuje tek, pospešuje prebavljanje in telesno odprtje. Narocbe s povzetjem sprejema in odpošila točno (582—10)

G. PICCOLI, lekar

„Pri Angelju“ v Ljubljani, Dunajska cesta. Tinktura za želodec pošilja lastnik po 12 stekleničic za gld. 1.26 av. vred., po 24 stekleničic za gld. 2.40, po 35 stekleničic za gld. 3.50, po 70 stekleničic za gld. 6.50. Poštni paket, ki ne tehta preko 5 kl. po 110 stekleničic za gld. 10.30. Poštnino mora plačati naročitelj sam.

Št. 723.

Razpis nadučiteljske službe.

Na mestni dvorazrednici na Karolinski zemlji je stalno popolniti nadučiteljsko mesto.

Prošnje za to službo, s katero so združeni službeni prejemki, kakor jih določa zakon z dné 14. maja 1898, drž. zak. št. 25, je vlagati po službenem potu

do 12. vinotoka 1899

pri podpisnem šolskem oblastvu.

Prepozno dospelé prošnje se ne bodo jemale v razpravo.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani

dne 28. septembra 1899.

(1809—1)

Naznanilo obrti.

Usojam se p. n. občinstvu najudaneje naznaniti, da sem odprl na Karlovski cesti št. 8

obrt v mramorjem, mozaikom in granitnim terrazzo.

Sprejemljam vsa v to stroko spadajoča dela kot: mramorni mozaik, venecianske terrazzi, terrazzo tlak in dela iz cementnega betona po kolikor možno nizkih cenah in tudi takova popravila ter se najtojeleje priporočam p. n. občinstvu in beležim z velespoštovanjem

(1810)

Štefan Farič

Št. 338/Pr.

Razpis službe.

Pri mestnem magistratu ljubljanskem je popolniti službo

knjigovodskega praktikanta

z letnim adjutom 480 gld.

Za vsprejemanje v službo pri mestnem knjigovodstvu se zahteva dokazilo o uspešno dovršeni nižji gimnaziji ali pa o uspešno napravljenem izpitu iz državnega računarstva. Prednost se pa pri vsprejemu daje proslcem, ki so dovršili višjo gimnazijo ali višjo realko z zrelostnim izpitom, ali pa kako javno trirazredno višjo trgovsko šolo z dobrim uspehom.

Praktikantje se vsprejemajo tudi brez izpita iz državnega računarstva, morajo pa ta izpit najpozneje v teku jednega leta po vsprejemu popolniti, sicer se jih sme iz službe odpustiti.

Zaprisežejo se še le potem, ko izpolnijo ta pogoj; o svojem vstopu pa obljubijo le molčljivost.

Povišha ali napredovanje sta pred uspešno prebitim izpitom nedopustna.

Prošnje je vlagati pri predsedništvu mestnega magistrata najpozneje

do 5. oktobra 1899

ker bi se pozneje vložene prošnje ne vpoštevale.

Mestni magistrat v Ljubljani

dne 25. septembra 1899.

Lastnina in tisk „Narodne Tisk rne“.

Gostilna
v tukajšnjem mestu (tudi z opravo)
se išče v najem. (1801—2)
Ponudbe na upravnishvo „Slov. Nar.“.

Mlad mož

ki je absolviraj najmanj štiri razrede nižje gimnazije in se hoče izučiti knjigotržne stroke, vstopi lahko takoj.

(1813—1) **Oton Fischer**
knjigotržec v Ljubljani.

Priporočava (21—225)

Kulmbaško sladno pivo

pastêrizovano v steklenicah

znano po svojih izvrstnih učinkih.

Kavčič & Lilleg

v Ljubljani, v Prešernovih ulicah.

Firm. 209. Ges. II. 55.

Bekanntmachung.

Bei dem k. k. Landes- als Handelsgerichte in Laibach wurde die Eintragung der Gesellschaftsfirmas

„R. Miklauc“

zum Betriebe des Manufacturwarenhandels unter gleichzeitiger Löschung der gleichnamigen im Handelsregister für Einzelfirmen eingetragenen Einzelfirma — in das Register für Gesellschaftsfirmen, sowie der Thatsachen, dass die offene Handelsgesellschaft aus den Gesellschaftern Frau Emilie Miklauc, Handelsfrau und Herrn Franz Drogenig, Handelsmann, beide in Laibach bestehend, dass sie am 25. September 1899 begonnen, ihren Sitz in Laibach und jeder der Gesellschafter für sich das Recht hat, die Gesellschaft zu vertreten und die Firma zu zeichnen, vollzogen.

K. k. Landesgericht Laibach

Abth. III, am 27. September 1899. (1812)

(Razglas. — Pri c. kr. dež. kot trgovskem sodišču v Ljubljani se je vpisala zadržna tvrdka „R. Miklauc“, trgovina z manufakturnim blagom, v register za zadržne tvrdke; zajedno se je izbrisala tvrdka istega imena, vpisana v register za posamne tvrdke, ter vpisalo dejstvo, da sta zadržnika javne zadržne tvrdke gospa Emilija Miklauc, trgovka ter gospod Franc Drogenig, trgovci, oba v Ljubljani, da sta začela dne 25. septembra 1899, imata sedež v Ljubljani ter da ima vsak zadržnik sam zase pravico, družbo zastopati ter tvrdko podpisavati. — C. kr. dež. sodišče v Ljubljani, oddelek III, dne 27. septembra 1899.)

Ivan Rostan
c. kr. rač. asistent
Vilma Rostan rojena **Ogrinz**
— poročena. —
(1811)
Ljubljana, dne 2. oktobra 1899.

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica
registr. zadruga z neom. zavezo
pisarna v Šelenburgovih ulicah h. št. 3 v Ljubljani
sprejema in izplačuje
hranilne vloge po 4 1/2 % obresti od dne do dne
brez odbitka in brez odpovedi.

Glavni deleži so po 100 gld., poslovni po 10 gld. Za brezplačno pošiljanje denarja so položnice na razpolago. Vsa pojasnila pismeno ali v uradnih urah od 8.—12. in od 1 1/2.—6. ure. Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretgalo.

(1688—6)

Dr. M. Hudnik, predsednik.

Društvo prvih ljubljanskih postreščkov

se priporoča slavnemu občinstvu za vsakovrstno poslovanje, kakor tudi za prevažanje pohištva po navadi in s svojim novim velikim vozom po mestu ter okolici kot tudi za transporte po železnicah. Zagotavlja najboljšo postrežbo in kolikor le mogoče nizke cene. Naročila sprejme vsaki člen, pismena naročila pa naj se pošiljajo

načelnistvu tega društva v pisarno

So. Petra cesta 5. v Ljubljani.

(1814—1)

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Noll.